

проблема захисту людини в умовах глибокої глобалізації на міжнародному, регіональному та національному рівнях безпеки. Внаслідок цього відбувається важливий пошук нових підходів до політики забезпечення особистісної безпеки, що люди, в першу чергу, повинні вирішувати та концентрувати свою увагу на проблемах, які пов'язані із глобалізацією політики, економіки, злочинністю, тероризмом, деградацією середовища перебування людини та все, що невід'ємно стосується даної теми [1].

Відповідно виникає необхідність сучасного наукового дослідження, щодо забезпечення особистісної безпеки з урахуванням процесів глобалізації, оскільки вони системно впливають на всі аспекти життєдіяльності людини та суспільства, в цілому, та мають важливе практичне значення і повинні враховуватися при здійсненні державної політики. Для створення безпеки особистості можна використовувати будь-які методи, що сприяють вивченню соціальних відносин та систем в цілому. Однак, необхідно враховувати, що безпека особистості є ще більш складнішою системою, адже її вивчення має додатково охоплювати різноманітні методи одержання, обробки, аналізу та узагальнення стану її життєвих інтересів [3].

Отже, аналізуючи вище сказане можна визначити, що спектр глобальних загроз особистості в умовах сучасної глобалізації набуває більш руйнівного та загрозливого характеру. Тому особливо важкою проблемою на даний час постає завдання з демократичного розвитку особистості, що дасть змогу зберегти увагу до її життєдіяльних інтересів. Основними перешкодами для повноцінного формування безпечної соціальної системи безпеки особистості людини є: недотримання прав людини, недостатня розвиненість цивільних відносин та відсутність культури безпеки.

Список використаної літератури

1. Дзьобань О. П. Національна безпека України: концептуальні засади та світоглядний сенс / О. П. Дзьобань. – Х.: Майдан, 2007. – 283 с.
2. Пасічний Р. Національна безпека України в епоху глобалізації // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку, – 2012р. – випуск 24. – ст. 108–112.
3. Чуйко З. Д.. Фактори забезпечення національної безпеки України в контексті інтеграції та глобалізації // З. Д. Чуйко . наук.стаття. – 2010р.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

*Біда Ю.В.
м. Полтава*

Анотація. У статті розглядаються актуальні питання проблем безпеки життєдіяльності в сучасний період, з'ясовуються причини кризи у системі людина – природа, людина – машина, людина – суспільство та визначаються шляхи її подолання.

Ключові слова: безпека життєдіяльності, людина – природа, людина – машина, людина – суспільство, суспільство, економічний розвиток, екологічна криза.

Проблема безпеки життєдіяльності (БЖД) людини і всього суспільства у сучасних умовах набула особливої гостроти й актуальності. БЖД обговорюється на сторінках газет і журналів, ученими, представниками громадськості, політичними діячами, тобто є об'єктом уваги всіх прошарків суспільства та держави. Учені давно почали турбуватися про небажані та негативні наслідки антропогенного впливу на природу й навколишнє середовище. Футурологи різних країн світу розробляли різноманітні моделі майбутнього збалансування розвитку людського суспільства з

навколишнім середовищем в умовах величезних техногенних навантажень на біосферу. В останні десятиліття нашого століття різко зросла чисельність аварій, катастроф, дорожньо-транспортних пригод, у яких гине або втрачає здоров'я і працездатність велика кількість людей. На даному етапі розвитку набувають великої гостроти проблеми соціальної напруженості суспільства в країнах з перехідною економікою. Причинами соціальної напруженості в суспільстві є незадовільні умови життя, праці, незадовільний матеріальний та культурний стан, зіткнення інтересів релігійного, ідеологічного характеру, система розподілу матеріальних благ, низький рівень освіти.

Таким чином, актуальність проблем БЖД в теперішній час визначається рядом причин.

1) порушення екологічної рівноваги природного середовища внаслідок надмірного антропогенного навантаження на біосферу;

2) зростання числа техногенних аварій і катастроф при взаємодії людини зі складними технічними системами;

3) соціально-політична напруженість у суспільстві.

Розглянемо ці причини більш детально.

1. Порушення екологічної рівноваги природного середовища внаслідок надмірного антропогенного навантаження на біосферу.

Протягом усієї історії існування людства природне середовище завжди прагнуло дбати про свою безпеку. Величезне виробництво зброї, збільшення кількості атомних електростанцій, урбанізація, колосальна насиченість інфраструктурою, гіпертрофічний розвиток автомобільного транспорту, хімічних та інших шкідливих виробництв суттєво змінили якість природного середовища (води, повітря, ґрунту, клімату тощо), зробили життя людини більш небезпечним, а перспективи – не найкращими. В Україні продовжує зберігатись екстенсивний тип розвитку економіки, що веде до нераціонального використання природних ресурсів і деградації середовища існування людей, характерні глибинні диспропорції загальнодержавних і регіональних економічних інтересів, невідповідність між розміщенням природно-ресурсного та соціально-економічного потенціалу, зростаюча науково-технічна і технологічна відсталість. В Україні, що має в цілому сприятливі умови життя, також розвинулись негативні процеси та явища: посилюються радіаційне, хімічне, теплове та інші види забруднень, що значною мірою впливають на рівень життя організму, в тому числі людини, у першу чергу на її здоров'я та тривалість життя. Український народ опинився перед реальною загрозою вимирання. Але земля України є колискою великого народу. Тому ми повинні зберегти умови сталого розвитку суспільства, економіки та держави, забезпечити безпеку життя і діяльності самим собі і майбутнім поколінням.

Сталий розвиток – це процес гармонізації продуктивних сил, забезпечення гарантованого задоволення необхідних потреб усіх членів суспільства за умови збереження й поетапного відтворення цілісності навколишнього природного середовища, створення можливостей для рівноваги між його потенціалом і вимогами людей усіх поколінь. Формування системи сталого розвитку виходить із необхідності забезпечення пріоритетного розвитку людини в інтересах людини та власними її силами створення гармонії з навколишнім середовищем. Досягнення цієї мети передбачає створення сприятливого, з позиції сталого людського розвитку, середовища економічного, соціально-політичного, екологічного й духовного при забезпеченні стабільного соціально-політичного устрою та соціально-економічних перетворень. Сталий розвиток може мати різні моделі реалізації, які передбачають неоднакові темпи і пропорції суспільного відтворення. Кожній моделі повинна відповідати система цілей та еколого-економічних пріоритетів, які забезпечать врахування особливостей країн. В Україні сталий розвиток є можливим тільки на основі інтенсивної економіки. Наша держава може забезпечити сталий розвиток виключно шляхом ефективного

використання усіх видів ресурсів (людських, природних, геополітичних), структурно-технологічної трансформації виробництва та наявних конкурентних можливостей (активізація ролі окремої людини в суспільстві, забезпечення соціальної справедливості й соціальної рівності, ефективна зайнятість, екологічна безпека).

2. Зростання техногенних аварій і катастроф при взаємодії людини зі складними технічними системами.

У міру розвитку науки й техніки рівень безпеки людини постійно зростає. Людство перемогло епідемії холери, віспи, чуми, тифу, поліомієліту. Середня тривалість життя людини у найбільш розвинених країнах світу складає вже 70 років і має тенденцію зростання. Розвиток науки й техніки підвищує в цілому безпеку життєдіяльності людини і призводить до появи цілого комплексу нових небезпек, надмірного збільшення ступеня ризику, травматизму та загибелі людей. Причинизростання рівня небезпек є:

- ускладнення технологічного обладнання і процесів;
- зневажання людиною своєї безпеки; зниження надійності приладів;
- помилки при проектуванні та експлуатації; звикання до порушень правил техніки безпеки.

Аналіз обставин травматизму та загибелі людей доводить, що вони часто (60 – 80 %) обумовлені зневаженням зі сторони людини своєї безпеки, незнанням наслідків своєї діяльності, шкідливих факторів виробництва та середовища. Техніка так сильно увійшла в наше життя, що багато людей забуває про небезпеку для життя і здоров'я. Люди звикають до порушень правил техніки безпеки як на виробництві, так і в побуті. Визначилися серйозні зміни у ставленні людини до ризику. Сучасне виробництво вимагає перегляду поглядів на роль і місце людини. Комп'ютеризація і роботизація виробництва, використання нових технологій і матеріалів кардинально змінили виробничу діяльність людини. Змінюється примітивна праця, яка включає виконання монотонних фізичних операцій, шаблонну розумову діяльність, зростає потреба у творчій висококваліфікованій праці, яка має інтенсивно-технологічний характер. При цьому складність і, як правило, високий рівень автоматизації технологічних процесів підвищує відповідальність працівників за функціонування технологічних пристроїв, бо плата за помилки людини через її обмежені можливості, брак знань і халатність буде гіркою. Сьогодні від технічно грамотної експлуатації, своєчасно прийнятого, часто єдиного правильного рішення, залежать безпека, здоров'я і навіть життя великої кількості людей. Однією з головних причин неможливості досягнення повної безпеки (чи досконалості) технічних систем є сутність природи самої людини, основна відмінність якої від інших живих істот полягає у пізнавальній діяльності (пізнанні світу). Людина завжди прагне пізнати невідоме, хоче літати, як птах, плавати, як риба, і т. д. Так як процес пізнання нескінченний, то є природним те, що він супроводжується успіхами і невдачами, прийняттям вірних рішень і здійсненням помилок. Проте ціна таких помилок при надзвичайно складному рівні техніки настільки висока, що дуже часто приводить до трагічних наслідків: великих аварій і катастроф.

3. Соціально-політична напруженість

Соціальна напруженість – це стан суспільства або його частини, який характеризується соціальним невдоволенням інтересів протягом тривалого часу. Якщо соціальна напруженість у суспільстві своєчасно не зменшиться, то вона може перерости в соціальний конфлікт. Внаслідок незадовільного соціально-економічного становища в країні набуває зростаючої тенденції незадоволення населення матеріальним станом, умовами проживання та праці, рівнем заробітної плати та пенсії тощо. В результаті цього знижується духовний та культурний рівень населення, підвищується рівень безробіття, виникають такі соціальні небезпеки, як пияцтво, бродяжництво, проституція, вандалізм, тероризм, конфліктні ситуації на

міжнаціональному, етнічному, побутовому або релігійному ґрунті. Це ставить під загрозу стабільний стійкий і безпечний розвиток суспільства.

БЖД, як наука, розглядає проблеми охорони здоров'я і безпеки людини у навколишньому середовищі, виявляє небезпечні та шкідливі фактори, розробляє методи і способи захисту людини шляхом зниження небезпечних і шкідливих факторів до допустимих значень, розробляє способи ліквідації наслідків небезпечних і надзвичайних ситуацій. Урахування розглянутих причин повинно бути обов'язковим при вирішенні питань забезпечення загальної безпеки особистості, окремих груп та суспільства у цілому.

Список використаної літератури

1. Миценко І.М. Забезпечення життєдіяльності людини в навколишньому середовищі/І. М. Миценко. – Кіровоград, 1998, – 292 с
2. <https://lektsii.com/1-134682.html>
3. <http://studies.in.ua/bjd-lapin/1135-problemi-zhittyedyalnost.html>
4. https://pidruchniki.com/11800912/bzhd/problemi_zhittyedyalnosti

ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

*Каун В.В.
м. Полтава*

Анотація. У статті зібрані дані про вивчення курсу з основ безпеки життєдіяльності та описана користь засвоєних знань. Подано визначення поняття «безпечний спосіб життя».

Ключові слова: безпечний спосіб життя, основи безпеки життєдіяльності, сучасна школа.

У фундаментальному ядрі змісту загальної освіти зазначається, що усвідомлення цінності людського життя і вміння протидіяти впливам, що ставили під загрозу життя, фізичному і моральному здоров'ю і духовної безпеки особистості, є одними з основних завдань виховання особистісної культури людини [7]. Протягом останніх років послідовно були затверджені державні освітні стандарти (ДОС) загальної освіти другого покоління для початкової загальної освіти (ПЗО), основної загальної освіти (ОЗО) і середньої повної загальної освіти (СПЗО). У новому ДОС чітко простежується серйозне ставлення до питань здоров'я та безпеки. ДОС ввів в обіг новий термін «безпечний спосіб життя». Рівні інтеграції у житті учнів (від виконання правил до формування установок і цінностей) є в описі «портрета випускника» і описі особистісних результатів для кожного рівня загальної освіти.

Є більш детальний опис рівнів формування у предметних результатах з окремих предметів (основи безпеки життєдіяльності, фізична культура, екологія). Пізніше термін «безпечний спосіб життя» увійшов до України [6], де він згадується кілька разів. Говориться, що «Педагогічні працівники зобов'язані формувати в учнів культуру здорового і безпечного способу життя». Ця вимога відноситься до всіх педагогів, а не лише до вчителів ОБЖ і фізкультури, як прийнято думати.

У відповідності із сформованими уявленнями, «безпечний спосіб життя» – це сформоване уявлення (образ), які увійшли у повсякденну практику норм і правил безпечної поведінки людини, а також методах і засобах їх втілення у життя. Відносно конкретної особистості доцільно використовувати наступне визначення, відповідно до якого, «безпечний спосіб життя людини» – заснована на повсякденному виконанні